

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО–ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ»
(для студентів 5 курсу заочної форми навчання спеціальності
275 – Транспортні технології)

ХАРКІВ – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2018

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Основи економіки транспорту» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання спеціальності 275 – Транспортні технології) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад.: Г. Г. Соболева, І. Л. Железнякова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 12 с.

Укладачі: канд. економ. наук., доц. **Г. Г. Соболева**,
асист. **І. Л. Железнякова**

Рецензент Н. М. Матвєєва кандидат економічних наук, доцент Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку, протокол № 1 від 27.08.2016 р.

ВСТУП

«Основи економіки транспорту» полягає в ефективному і раціональному управлінні будь-яким підприємством. Операційна функція містить у собі ті дії, у результаті яких виробляються товари і послуги, що поставляються у зовнішнє середовище. Функцію операцій мають усі організації, інакше вони просто не можуть існувати.

Метою викладання дисципліни «Основи економіки транспорту» формування у студентів системи знань з теорії та практики управління фінансами підприємства, що функціонує в ринкових умовах.

Основними завданнями дисципліни є вивчення принципів та методів раціональної організації, планування та контроль функціонування операційних систем різних видів; набуття навичок здійснення техніко-економічних розрахунків, пов'язаних із аналізом та обґрунтуванням рішень щодо створення конкурентоспроможності підприємства.

Мета методичних вказівок – допомогти студентам глибше засвоїти теоретичний матеріал щодо сутності конкурентоспроможності і набуття практичних навичок аналізу через оволодіння методиками розрахунків основних економічних показників діяльності підприємств .

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ Й ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВО–ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Розрахунково-графічна робота з дисципліни «Основи економіки транспорту» є індивідуальною роботою, метою якої є оволодіння інструментарієм системного аналізу, вивчення принципів та методів раціональної організації, планування та контроль функціонування операційних систем різних видів; набуття навичок здійснення техніко – економічних розрахунків пов'язаних з аналізом та обґрунтування рішень щодо створення операційної системи підтримки усталеного режиму її функціонування та перетворень.

Роботу оформлюють на аркушах формату А4 (210 х 297 мм). У друкованому варіанті текст розташовують через 1,5 міжрядковий інтервал до тридцяти рядків на сторінці шрифтом Times New Roman, 14-й кегль. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам.

Текст завдання розміщують на аркуші з дотриманням таких розмірів берегів: з лівого боку – не менше за 20 мм, з правого – не менше за 10 мм, зверху – не менше за 20 мм, знизу – не менше за 20 мм.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», розділи основної частини, «СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ». Їх назви друкують великими літерами симетрично до тексту без крапки в кінці, не підкреслюючи.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів треба починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовок розділів не допускається.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї знаходиться тільки один рядок тексту.

Всі сторінки роботи, включаючи додатки, повинні мати порядкову нумерацію в межах всієї роботи і позначаються арабськими цифрами без крапки в кінці у правому верхньому кутку.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення основної частини роботи і позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад, 1, 2

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу.

Ілюстрації (креслення, рисунки, фотографії, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де їх згадують вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в роботі.

Ілюстрацію позначають словом «Рис.», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремленого крапкою, наприклад, Рис. 1.1. - перший рисунок першого розділу.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Слово «Таблиця» і назву таблиці починають з великої літери. Назву не підкреслюють. На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи.

У правому верхньому куті розміщують напис Таблиця з зазначенням її номера, який складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставлять крапку: наприклад, Таблиця 2.1 - перша таблиця другого розділу, далі розміщують назву таблиці.

ЗАВДАННЯ ДО РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

НОМЕР ВАРІАНТА ДОРІВНЮЄ СУМІ

ДВОХ ОСТАННІХ ЦИФР У ЗАЛІКОВІЙ КНИЖЦІ

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

1 Сутність підприємництва як форми господарювання підприємства. Принципи здійснення підприємництва.

2 Правові основи функціонування підприємства. Внутрішнє і зовнішнє середовище функціонування підприємства в умовах ринку.

3 Класифікація підприємств за формою власності, розмірами і чисельністю працюючих, правовим статусом й формою господарювання, видом діяльності та за іншими ознаками.

4 Сучасні форми об'єднання підприємств й організацій (асоціації, консорціуми, концерни, корпорації, фінансово – промислові групи. Холдинги). Цілі їх створення, особливості їхньої діяльності.

5 Поняття підприємства, місія, основні цілі функціонування й головні напрямки діяльності підприємства.

6 Системи показників технічного стану й інтенсивності руху основних фондів підприємства.

7 Види зносу й методи його виміру. Амортизація основних фондів і методи її нарахування.

8 Характеристика ремонту, модернізації основних фондів.

9 Нормування оборотних коштів підприємства.

10 Показники й шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.

11 Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства.

12 Поняття, склад і значення техніко-технологічної бази виробництва. Шляхи її формування.

13 Продуктивність праці, показники й методи її виміру. Внутрішні й зовнішні фактори підвищення продуктивності праці.

14 Загальні витрати підприємства і їхня класифікація.

15 Поняття й функції ціни в ринковій економіці. Види цін і методи їхнього визначення.

16 Сутнісна характеристика й організаційні форми реструктуризації підприємств.

17 Економічна безпека підприємства й способи її оцінки.

18 Формування й розподіл прибутку підприємств.

19 Загальна характеристика процесу організації ліквідації підприємства. Управління майном боржника.

20 Поняття, види й джерела формування доходу підприємства.

Таблиця 1 – Завдання на теоретичну розрахунково-графічної роботи

Номер варіанта	Контрольні питання	Контрольні питання
1	1	11
2	2	12
3	3	13
4	4	14
5	5	15
6	6	16
7	7	17
8	8	18
9	9	19
10	10	20

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

НОМЕР ВАРІАНТА ДОРІВНЮЄ СУМІ ДВОХ ОСТАННІХ ЦИФР У ЗАЛІКОВІЙ КНИЖЦІ

Завдання 1

На основі вихідних даних таблиці, визначити абсолютне і відносне зміна показників і ступінь впливу факторів на матеріаломісткість продукції методом ланцюгових підстановок, використовуючи модель:

$$M_e = \frac{MP}{BP} = \frac{M_c + M_t + M_{п.ф} + M_{пр}}{BP}$$

де M_e - матеріаломісткість продукції,

MP - витрати на матеріальні ресурси,

M_c - витрати на сировину,

M_t - витрати на паливо і електроенергію,

$M_{п.ф.}$ - витрати на напівфабрикати,

$M_{пр}$ - витрати на інші матеріальні ресурси,

BP - випуск товарної продукції.

Показники	Варіант 1		Варіант 2		Варіант 3		Варіант 4		Варіант 5	
	план	звіт	план	звіт	план	звіт	план	звіт	план	звіт
1 Випуск товарної продукції, тис.грн.	33 400	34 740	32100	33200	35700	36900	44000	45100	46700	47400
2 Матеріальні витрати, тис. грн.,	13 810	14 720	11871	12950	14170	15170	16420	18790	19670	21840
2.1 сировину і матеріали	8 570	8 930	7400	7980	8820	9250	9780	11000	12000	12800
2.2 паливо і енергія	2 980	3 040	2300	2567	3100	3400	3780	4350	4100	4750
2.3 полуфабрикати	1 930	2 390	1893	2100	1980	2200	2450	2980	3120	3780
2.4 інші	330	360	278	303	270	320	410	460	450	510
Продовження таблиці										
Показники	Варіант 6		Варіант 7		Варіант 8		Варіант 9		Варіант 0	
	план	звіт	план	звіт	план	звіт	план	звіт	план	звіт
1. Випуск товарної продукції, тис.грн.	47750	49100	39870	41500	26900	27800	41400	42500	36900	38100
2 Матеріальні витрати, тис. грн.,	16980	19015	13300	15190	10390	12057	15845	18334	12809	15479
2.1 сировину і матеріали	11000	11980	8100	8750	6750	7420	9800	11300	7806	8756
2.2 паливо і енергія	3200	3750	2780	3350	1980	2480	3400	3900	2789	3568
2.3 полуфабрикати	2300	2745	2100	2750	1450	1890	2300	2756	1980	2865
2.4 інші	480	540	320	340	210	267	345	378	234	290

Завдання 2

Визначити потужність та виробничу програму підрозділу підприємства
Підприємство працює у дві зміни, тривалість зміни - 8 год.

Показники	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант	6 варіант	7 варіант	8 варіант	9 варіант	0 варіант
1 Норма часу на виготовлення одиниці виробу н-год. н-ч.	1,4	1,2	1,3	1,5	1,6	1,4	1,3	1,6	1,4	1,2
2 Номінальний фонд робочого часу підприємства днів на рік	260	263	264	265	256	258	261	262	259	258
3. Втрати робочого часу %	12	11	12	13	14	12	13	15	11	14
4 Кількість одиниць обладнання підрозділу	12	15	16	17	18	13	15	18	16	19
5. Коефіцієнт використання потужності обладнання	8	7	8	9	8	7	8	9	8	7

Завдання 3

Обчислити середньоденний та річний виробіток робітників у звітному році
за такими даними:

Показники	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант	6 варіант	7 варіант	8 варіант	9 варіант	0 варіант
1 Облікова чисельність промислово виробничого персоналу, працівників	1100	1400	1500	1150	1400	1150	1200	1100	1350	1550
2 Виготовлено продукції, млн.грн.	9	10	11	9	11	9,5	10,5	12	11,5	12,5
3 За рік працівниками відпрацьовано: люд.-днів	235400	235380	236400	235450	234900	235420	235350	235450	233700	235470
Або люд.-год.	1836120	1836100	193610	183617	183510	184612	183510	183620	1835400	1836150

Визначте, як змінились показники виробітку порівняно з минулим роком, якщо:

Показники	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант	6 варіант	7 варіант	8 варіант	9 варіант	0 варіант
1 Середньогодинний виробіток у минулому році, грн.	4,3	4,4	4,5	5,0	5,4	4,8	6,5	4,5	3,6	4,2
2 Середньоденний, грн.	36	44	45	50	45	48	45	35	35	45
3. Середньорічний, грн.	7800	8000	8458	8750	9510	7357	7852	7357	8654	7789

Завдання 4

Визначити: чистий прибуток підприємства.

Показники	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант	6 варіант	7 варіант	8 варіант	9 варіант	0 варіант
Випуск продукції, грн	350000	337700	423000	383000	483400	423000	440000	337700	483400	383000
Загальна собівартість, грн	230000	254900	330000	294000	385000	324500	330000	294000	367700	254900
На початок року на складі знаходилося продукції, грн	30000	33100	36700	33500	41400	39400	41340	32400	43200	39500
На кінець року продукція на складі зменшиться на %	8	8	8	8	8	8	8	7	6	5
Реалізовано продукції підсобного господарства, грн	26000	27600	29700	28430	37300	35640	37300	28430	37000	34200
Собівартість продукції підсобного господарства, грн	20000	22000	25600	22400	32500	27000	33200	23600	32000	29400
Збитки від позареалізаційної діяльності, грн	6000	7770	8840	5500	8000	6500	7770	5500	8840	6000
Штрафи за порушення умов поставки, грн	2500	3200	3700	2400	4500	5640	2500	3700	4000	3200
Сплачено по процентах за банківський кредит, грн	8500	9700	9800	8750	5680	9800	7789	8500	9700	9560
Ставка податку на прибуток, %к	25	22	23	24	25	22	23	25	22	25

Завдання 5

Визначити затрати на 1 грн товарної продукції і процент зниження собівартості продукції за даними таблиці

Показники	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант	6 варіант	7 варіант	8 варіант	9 варіант	0 варіант
1 Річний випуск продукції А, шт. звітний період.	4000	4100	4200	4300	4400	4500	4600	4700	4800	4900
2 Річний випуск продукції Б, шт. звітний період	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000
3 Річний випуск продукції А, шт. плановий період	4300	4400	4500	4600	4700	4800	4900	5000	5100	5200
4 Річний випуск продукції Б, шт. плановий період	9000	9100	9200	9300	9400	9500	9600	9700	9800	9900
5 Собівартість одиниці продукції А звітний період грн./шт.	80									
6 Собівартість одиниці продукції Б звітний період грн./шт	16	15	14	13	16	15	18	19	20	21
7 Собівартість одиниці продукції А плановий період грн./шт.	78	80	82	84	86	88	89	90	91	92
8 Собівартість одиниці продукції Б плановий період грн./шт.	14	15	18	16	20	22	23	24	25	26
9 Ціна одиниці продукції А грн./шт..	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92
10 Ціна одиниці продукції Б грн./шт..	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

- 1 Грибов В. Д. Экономика предприятия: учеб. пособие. Практикум. / В. Д. Грибов, В. П. Грузинов. – М.: Финансы и статистика, 2013. – 336 с.
- 2 Петрович Й. М. Організація підприємництва в Україні. навч. посібник. / Й. М. Петрович, Г. М. Захарчші, А. А. Теребух. – Львів: Оскарт, 2011
- 3 Пршіак Т. О. Економіка підприємства: навч. посібник. / Т. О. Пршіак. – Київ.: Вікар, 2001.
- 4 Рижигов В. С. Економіка підприємства: навч, посібник. / В. С. Рижигов, В. А. Панков, В. В. Ровенська. – Київ.: Видавничий Дім «Слово», 2004
- 5 Системи управління якістю /1 Збірник нормативно-правових документів. – Львів: Вид-цтво ЛДЦСМС, 2001. – Випуск 2
- 6 Системи управління якістю /1 Збірник нормативно-правових документів. – Львів: Вид-цтво ЛДЦСМС, 2001. – Випуск 2.
- 7 Економіка підприємства. / Підручник. // Ред. С. Ф. Покропивного. – Київ.: КНЕУ, 2013.
- 8 Онисько С. М. Фінанси підприємств: навч. посібник. / С. М. Онисько, И. М. Марим, // За заг. ред. С. М. Онисько. – Львів: Магнолія плюс, 2011
- 9 Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційно-Інноваційного розвитку підприємств України. / Д. М. Черваньов, Л. І. Нейкова. – Київ.: Знання, 2009.
- 10 Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства; навч. посібник. / Л. А. Швайка. – Львів: Новий Світ-2000, 2004.
- 11 Шевчук В. Я. Основи інвестиційної діяльності. / В. Я. Шевчук, П. С. Рогожин. – Київ.: Генеза, 2011
- 12 Шмален Г. Основи проблеми економіки підприємства. Посібник (переклад з німецького). / Г. Шмален. – М.: ФИС, 2006

Виробничо-практичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО–ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
« ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ »
(для студентів 5 курсу заочної форми навчання спеціальності
275 – Транспортні технології)

Укладачі : **СОБОЛЄВА** Ганна Григорівна,
ЖЕЛЕЗНЯКОВА Ірина Леонідівна

Відповідальний за випуск *О. В. Димченко*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2016, поз 288М

Підп. до друку 08.02.2017. Формат 60×84/16.

Друк на різнографі. Ум. друк. арк. 0,4

Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова.
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.